

نقش آفرینی تیان بر تار و پود ابریشم

پژوهشی بر چاپ باتیک و چاپ کلاقه ای اسکوی آذربایجان و بررسی نمونه های موجود از آثار دوره ی پهلوی دوم و بعد از انقلاب در موزه ی پوشاک سلطنتی

مجموعه فراسنی تاریخ و فرهنگ

معرفی هنر باتیک:

چاپ باتیک که در ایران به نام چاپ کلاقه ای نیز معروف است به معنای چاپ مقاوم است و یا به عبارتی به معنای پوشاندن قسمت هایی از سطح پارچه با ماده ای مقاوم که مانع از نفوذ رنگ به پارچه می شود و به این ترتیب نقوش زیبا بر روی پارچه شکل می گیرد. طرح ها و نقوش در باتیک در هر منطقه ای نماینگر آداب و رسوم، فرهنگ، دین و آیین آن منطقه می باشد و این پارچه های زیبا با نقوش خیال انگیز به صورت پرده، تابلو، لباسهای محلی، دیوارکوب استفاده می شود.

وجه تسمیه:

باتیک به معنای چاپ مقاوم لغتی است به زبان اندونزیایی، این لغت با معانی خاص خود در جزایر جنوب شرقی آسیا و ژاپن هم رواج دارد، پارچه های ابتدایی که از غارها و قبور فراعنه پیدا شده است نشان می دهد که در قرن چهارم و پنجم پیش از میلاد این هنر در مصر وجود داشته است، و روش کار آنها این گونه بوده که پارچه کتان را در واکس غوطه ور می کردند و سپس با استفاده از ابزار تیز، نقش مورد نظر را روی آن خراش داده و رنگریزی می نمودند این تکنیک در چین دوره ی تانگ (۶۱۸-۹۰۷ میلادی) و در هند و ژاپن در طول دوره ی نارا (۷۹۴-۶۴۵ میلادی) کاربرد داشته است. رواج هنر چاپ در مناطق ذکر شده و همچنین در میان بومیان جاوه و سوماترا، موید این ادعا ست که هنر چاپ پارچه قبل از رنگریزی به وجود آمده است و انسان آن دوره توانایی این را داشته که با وسایل ابتدایی و ساده و با استفاده از رنگهای طبیعی، گل و یا عصاره ی بعضی از درختان پارچه را با نقش و نگار دلخواه بپاراید، پس از شناخته شدن رنگهای طبیعی هنرمندان این دوره دریافته بودند که با گره زدن، دوختن، چین دادن و یا لایه و تا کردن نقاط معینی از پارچه می توانند از نفوذ رنگ به داخل آن نقاط مخصوص و مورد نظر جلوگیری نمایند و در نتیجه یک طرح بسیار ساده و ابتدایی روی پارچه ایجاد می گردد. اولین آثار به این شیوه ی رنگریزی در هند و چین به دست آمده است. در قرن ششم و هفتم میلادی بازرگانان و کاروان هایی که راه جاده ابریشم (آسیا، هندو چین و ژاپن) را می پیمودند از این متاع برای فروش یا سوغات به همراه خود می آوردند. از جمله کشورهای رواج دهنده ی این

هنر می توان به به کشورهای هند، چین، تایلند، اندونزی اشاره نمود در قاره ی آمریکا نیز در آریزونا و مکزیکو و همچنین در قسمت هایی از شمال آمریکا این تکنیک را می دانسته اند، در اروپا نیز نمونه هایی از این هنر البته به شکلی ساده تر بین مردمان کشور سوئد و چک اسلواکی مورد استفاده بوده است. در مغرب آفریقا این تکنیک هنوز پابرجاست و زنان نیجریه لباس های قشنگی از این نوع پارچه ها دوخته و به تن می کنند. قبایل مناطق جاوه کشف کردند که عصاره بعضی درختان از نفوذ رنگ به داخل پارچه جلوگیری می کند، به این ترتیب ابتدا یک روش مقاوم ابتدایی به وجود آمد سپس تبدیل به روش نقاشی و چاپ باتیک شد.

تاریخچه باتیک در ایران

باتیک در فرهنگ لغت، حصار و ضریح معنا شده و عوام آن را کلاغی، کلاقی یا کلاقه ایی یا کلاغه ایی می خوانند. درپاره ای از نقاط نیز «قنوز» که معادل آذری ابریشم است تلفظ می شود و وجه تسمیه اش این است که چون در گذشته های دور معمولاً قسمتهایی از پارچه را که قرار بود، رنگ آمیزی شود به اشکال خاصی گره زده یا می دوختند و سپس مبادرت به رنگرزی می کردند، طبیعتاً چون رنگ نمی توانست در قسمت های گره خورده یا دوخته شده نفوذ کند، پس از پایان عملیات رنگرزی و باز شدن گره ها و نقاط دوخته شده قسمتهایی که رنگ را جذب نکرده بود حالتی شبیه به نگاتیو به خود می گرفت و باز از آنجا که معمولاً فقط از یک رنگ و بیشتر رنگ سیاه استفاده می شود این نقوش تصادفاً حالت پر کلاغ را به ذهن تداعی می کرد و به همین جهت نیز برای متمایز و مشخص شدن از سایر منسوجات رنگرزی شده کلاغی خوانده می شد.

در لغت نامه دهخدا آمده است کلاغی که چارقدي ابریشمین است که زنان عشایر بر سر کنند، قسمتی از روسری و جز آن، دستمال بزرگ ابریشمین که مردان بر کلاه و زنان کرد بر سر روی خود ببندند.

درباره اینکه این هنر از چه زمانی در ایران رواج یافته، می توان گفت نوعی از چاپ باتیک که قدک نامیده می شود در دوره صفویه مرسوم بوده است و زنان برای لباس، پرده و سفره از آن

استفاده می کرده اند. در لغت نامه ی معین معنی قدک به معنای جامه کرباسی که آن را با نیل رنگ کرده باشند آمده است.

صاحب نظران سابقه و قدمت این هنر را در کشور ایران حدود ۵۰۰ سال ذکر کرده اند، گو اینکه از آثار بسیار قدیمی نمونه هایی در دست نیست (یاوری ۱۳۸۴: ص ۱۲۷) تبریز که حتی پیش از آمدن ایلخانیان، بزرگترین مرکز تجاری ایران محسوب می شد بنا به گفته ی عده ای از منتقدان چاپ باتیک به ایران از طریق جاده ابریشم از چین به هندوستان و از آنجا به ایران آمده است، زمانی که پارچه بافی در دوره ی صفویه به عصر طلایی و درخشان خود رسید، چاپ باتیک نیز مثل هنرهای دیگر پیشرفت شایانی نمود. (خاویان ۱۳۹۴ ص ۱۵۲-۱۹۸)

چاپ باتیک (کلاقه ای) اسکوی آذربایجان:

در منطقه اسکو نوعی پارچه ابریشمی معروف به کلاقه ای که رنگرزی آن به شیوه ی خاصی به نام چاپ باتیک صورت می گیرد تهیه می شود. تولید این نوع پارچه در هیچ ناحیه دیگر ایران معمول نبوده و منحصر به منطقه ی مزبور می باشد. گویا مردمانی که بر کرانه ی دریای خزر در سده ی ششم پیش از میلاد زندگی می کردند به ظاهر روش باتیک یا رنگ پذیر کردن منسوجات به روی پارچه های پشمی را به کار می بردند. بنا به گفته ی ریش سفیدان روستایی اسکو این هنر را مهاجران باکو که از هجوم روسهای تزاری می گریختند به میان آنان آوردند. در میان این محصولات تولید شده به شیوه ی چاپ باتیک رو سری بیش از سایر محصولات به خصوص برای زنان عشایر اهمیت داشت «این روسریها در میان مردمان ایلات و عشایر به نام یای لیخ یا قیزیل یای لیخ و گل قیی شناخته می شود. یای لیخ به معنی پوشش تابستانی و قیزیل یایلیخ به معنای پوشش تابستانی به رنگ قرمز یا مشتقات آن می باشد. «قیزیل در زبان ترکی نام رنگ می باشد مانند: ساری، قیرمیز، یاشیل و البته قیزیل فقط بر یک رنگ خاص اطلاق نمی شود بلکه بر طیفی از رنگ ها مانند نارنجی، صورتی، قرمز و قهوه ای شامل می شود و ترجمه ی آن به کلمه ی طلایی به اشتباه معمولاً رخ می دهد، برای ملموس شدن و درک موضوع به این چند نمونه به عنوان مثال همراه ترجمه ی فارسی آن آورده می شود:

قیزیل داغلار (کوه های قهوه ای رنگ)، قیزیل گول (گل محمدی که رنگ صورتی دارد)، قیزیل باش (سر قرمز یا کلاه قرمز، اصطلاحی که به صفویان به دلیل پوشیدن کلاه سرخ داده شده بود)، قیزیل قویون (در اصل نژاد گوسفند افشار که پشمی به رنگ قهوه ای متمایل به سرخ و با مایه های از رنگ سیاه دارد)، قیزیل تورپاق (خاک قهوه ای آمیخته با سرخ) «و در نهایت گل قبی به این دلیل به این رو سریها گفته می شود که بنا بر روایت مردم منطقه ابتدا نقوشی شبیه جای پای گاو بر روی پارچه چاپ می شده و این نام معروف گشته است. در واقع کلمه گل ایاقی است که رفته رفته به کلمه گل قبی و در تلفظ فارسی به صورت کلاجه ای تغییر نموده است. برخی نیز معتقدند که به خاطر حاصل شدن نقوش سیاه و سفید شبیه پرهای کلاغ بر روی پارچه، به این نوع چاپ نام کلاغه ای اطلاق شده است. اما از آنجایی که بعید به نظر می رسد در آن دوره در زبان ترکی کلمه کلاغ کاربرد داشته باشد بنابراین نظریه اول بیشتر معقول و قابل قبول است، همچنین در نگارش این دو کلمه (کلاغ- کلاجه) تفاوت فاحشی وجود دارد.» (امیرراشد، سال ۱۳۹۲: ۴۰)

نقوش چاپ کلاجه ای یا باتیک در ایران:

نقش های گیاهی: این گروه از نقش مایه ها برگرفته از طبیعت همچون گیاهان، برگ ها، گلها، پیچکها و درختان مختلف همچون سرو که در ایران شکل بته جقه از این درخت الهام گرفته شده است، در بسیاری موارد به خصوص در ایران به صورت نقوش گیاهی عمدتاً به شکل نقوش اسلیمی بر روی پارچه نقش شده اند.

نقش های حیوانی: این گروه شامل نقش حیواناتی همچون ماهی، مار و یا طاووس و ... می باشد.

نقوش طبیعت و اجرام آسمانی: همچون نقش خورشید

نقوش انتزاعی: همچون نقش چلیپا، باقلوا

نقوش هندسی: که از مهمترین آنها در ایران نقش چهار چوض است، "چهار حوض نماد زیبایی و پاکی است و زمانی که به انواع گل و گیاه آراسته می شود، نمایشگر بهشت می شود، نقش چهار حوض که در رو سربهای کلاجه ای به کار می رود یک لوزی بزرگ می باشد که به چهار خانه تقسیم شده است. " (امیرراد، ۱۳۹۲: ۳۴)

مواد اولیه مورد نیاز در چاپ باتیک:

معمولاً صنعتگران از مواد متفاوتی برای انجام چاپ باتیک استفاده می کنند، پارچه، صمغ، رنگ (رنگهای ری اکتیو یا رنگ های شیمیایی، رنگ های بازیک یا رنگ های جوهری و رنگ های گیاهی)، واکس باتیک متشکل از سقر، پیه، موم و پارافین، از مواد اولیه ی چاپ باتیک محسوب می شوند.

پارچه مناسب برای چاپ باتیک

یکی از مواد اولیه ای که در این صنعت مطرح می شود پارچه است، پارچه های مناسب برای چاپ باتیک باید دارای دو ویژگی مهم باشند:

۱- رنگریزی آنها در درجه حرارت‌های پایین یعنی ۳۰ تا ۴۰ درجه سانتی‌گراد امکان پذیر باشد.

در چاپ باتیک به دلیل استفاده از واکس بر روی پارچه، در هنگام رنگ‌آمیزی وقتی درجه حرارت حمام رنگریزی به ۵۰ درجه ، سانتی‌گراد و بالاتر می‌رسد، واکس موجود روی پارچه جدا شده و سپس باعث خراب شدن نقش‌های ایجاد شده ،روی پارچه میشود. از سالهای گذشته تاکنون از پارچه‌های پنبه‌ای و ابریشمی که در درجه حرارت‌های پایین نیز جذب رنگ مطلوبی دارند ، برای چاپ باتیک استفاده شده است.

۲- پارچه باید تا حد امکان ظریف باشد.

ظرافت پارچه باید به حدی باشد که واکس باتیک امکان عبور از ضخامت پارچه و ظاهر شدن بر روی طرف دیگر آن را داشته باشد. در صورت ضخیم بودن پارچه، واکس امکان عبور از درون آن را پیدا نکرده و فقط یک طرف پارچه را می‌پوشاند، لذا در هنگام رنگریزی، رنگ از پشت پارچه به قسمتهای پوشیده شده از واکس نفوذ کرده و سبب از بین رفتن نقش ایجاد شده روی آن می‌گردد. با توجه به دو ویژگی فوق میتوان گفت که پارچه‌های ابریشمی بهترین شرایط را برای چاپ باتیک دارا می‌باشند.

ابزار چاپ باتیک:

انواع قلمو، قلم تیان یا تاجنیتیک، مهر یا قالب، چهارچوب یا به عبارتی کلاف چوبی برای کشیدن پارچه، انواع میخ و چک کش برای محکم کردن پارچه بر روی چارچوب، ظرف مسی برای گرم کردن واکس ، اسفنج جهت مرطوب کردن پارچه و اتو برای پارافین گیری، مداد برای انتقال طرح بر روی پارچه برخی از این ابزار در ایجاد نقش به شیوه ی نقاشی روی پارچه استفاده می‌شوند.

مراحل چاپ کلاکه اي (باتيك):

۱- صمغ گيري ابريشم :

قبل از چاپ ، پارچه را رنگ پذير مي کنند . مقداري آب و صابون را در ظرف مسي تا ۵۰ درجه سانتي گراد حرارت مي دهند ، سپس کربنات دو سود را به آن افزوده و حل ميکنند . پارچه را به مدت نيم ساعت در اين محلول قرار داده ، مي جوشانند تا كاملاً " سفيد شود . سپس با آب سرد آبکشي ، خشك و اطو مي کنند تا براي چاپ آماده شود.

۲- ساخت قالب:

براي ساختن قالب ، ابتدا نقشه اصلي را روي کاغذ کشيده ، رنگ مي کنند . سپس نقشه را به تفکيک رنگ روي کاغذ هاي ديگر کپي کرده ، هر قطعه را با چسب روي تخته سه لا چسبانده و اطراف آنرا مي برند . براي طرحهاي ظريف ورقه آهني مناسب تر است . با چسباندن قطعه هاي بريده شده روي سطح قالب ، ديگر قالبهاي مثبت و منفي آماده مي شود.

۳- تهيه واکس باتيك:

سقز را در ظرف مسي و با حرارت ذوب مي کنند بطوريکه پخته و کف آن كاملاً " از بين برود . در مرحله بعد پيه و سپس موم را افزوده و مي جوشانند تا بخوبي مخلوط شود . در پايان محلول

حاصل را از صافی ریز عبور داده تا آماده مصرف شود. با این ماده مقاوم به وسیله قالبهای نقش یا لوله های هدایت کننده تیان یا قلم تاجنیتیک ماده مقاوم می توان به طرح اندازی بر روی پارچه پرداخت. پس از رنگ آمیزی، این ماده مقاوم از روی پارچه برداشته می شود. لازم به ذکر است قلم تیان (Canting) تاجنیتیک، لوله مسی کوچک نازکی است که به یک کاسه خیلی کوچک که دهانه ی تنگی دارد جوش خورده است همچنین یک دسته خیزرانی کوتاه نیز به آن متصل است که طول آن یازده سانتیمتر می باشد، این ظرف مسی از موم مذاب پر می شود و سپس هنرمند طرح های مورد نظر خود را توسط آن روی پارچه می کشد.

قلم تیان یا تاجنیتیک

۴- رنگرزی :

سه نوع رنگ برای رنگرزی ابریشم طبیعی موجود است

رنگ های ری اکتیو یا رنگ های شیمیایی رنگ های بازیکی یا رنگ های جوهری -رنگ های گیاهی همچون روناس، اسپرک، پوست انار، زرد چوبه و ...

۵- باتیک گیری :

به معنی زدودن پارچه از واکس باتیک در پایان رنگرزی می باشد. بدینصورت که مقداری پیه خالص گاو یا گوسفند را در ظرف مسی ریخته با حرارت دادن آب می کنند و پارچه چاپ شده را

در ظرف غوطه ور می کنند و مرتب حرکت می دهند تا بدینوسیله واکس باتیک در پیه حل شود، پارچه را بیرون آورده، می فشارند، تا در جریان هوا سرد شود.

۶- شستن پارچه :

برای شستشوی پارچه باید از صابون بدون سود و رنده شده استفاده کرد. صابون رنده شده را در ظرف آب حل می کنند و روی حرارت بتدریج می جوشانند. پارچه باتیک گیری شده را در ظرف آب گرم دیگری قرار داده و با آب صابون تهیه شده می شویند. در بعضی موارد پس از شستشو و خشک شدن پارچه، آنرا با نشاسته و سریشم آهار می دهند.

خشک کردن پارچه های باتیک گیری شده در هوای آزاد

مجموعه سرسنتی، پیر سرکار

شیوه های گوناگون چاپ باتیک

۱: - چاپ مستقیم :

در این شیوه چاپ ، رنگ بصورت مستقیم و به وسیله قلم موی پهن ، روی استامپ قالب ، بر روی پارچه قرار می گیرد .

۲- چاپ برداشت :

در این روش ابتدا پارچه رنگرزی و سپس به کمک چاپ ، رنگ زمینه پارچه طبق طرح برداشته می شود.

۳- چاپ با شابلون :

با قرار دادن شابلون نقش بر روی پارچه و استفاده از غلطک رنگ ، طرح و رنگ بر روی پارچه منتقل می شود .

۴- نقاشی باتیک بر روی پارچه ابریشمی :

در این روش قسمتهایی از پارچه به کمک ماده مقاوم و به وسیله قلم مو تیان (Tiyan) پوشانده می شود و بخش های دیگر به وسیله قلم موی مخصوص آبرنگ و با استفاده از رنگهای ری اکتیو ، بازیك ، رنگهای خمیری مانند اکرولیك رنگ گذاری می شود.

۵- شیوه تار عنكبوت (باتيك شكسته):

پس از ایجاد طرح به کمک ماده مقاوم و رنگ آمیزی پارچه ، قبل از برداشتن ماده مقاوم ، با مچاله کردن پارچه ، موم روی آنرا ترکدار می کنند و مجدداً پارچه را رنگ آمیزی می کنند . بدین ترتیب رنگ در ترکهای موم نفوذ کرده و نقوش جالبی بر روی پارچه پدید می آید.

۶- شیوه باندا:

در این روش ، پس از تا کردن ، گره زدن یا پیچیدن پارچه ، آنرا با مقداری نخ نایلونی نازک محکم می بندند . به قسمتهای مورد نظر رنگ می زنند (در رنگ فرو می برند و یا با قلم مو به پارچه رنگ می زنند) . سپس پارچه را می شویند ، نخها و گره ها را باز می کنند و آنرا خشک می کنند . در این روش می توان به تعداد رنگهای مورد نظر این مرحله را تکرار کرد و مانند شیوه چاپ واکس گذاری و سپس واکس گیری کرد تا رنگها ثبات بیشتری داشته باشند.

۷- شیوه بدون رنگرزی و بدون تهیه رنگ برای نقاشی :

چاپ با استفاده از شمعهای رنگی روی پارچه ابریشم طبیعی – شیوه پاشیدنی : با آغشته کردن پر یا ساقه های جارو در واکس باتیک داغ و پاشیدن آن بر روی پارچه و رنگ آمیزی آن.

- شیوه قلم موئی با استفاده از قلم موی پهن برای زدن واکس به پارچه و سپس رنگ زدن آن استفاده از چاپ باتیک در طراحی لباسهای خاندان پهلوی

در دهه ۵۰ تکنیک چاپ کلاکه ای اسکوی آذربایجان همچون سوزندوزی بلوچ و چشمه دوزی یا سکه دوزی اصفهان در سایه طراحانی همچون کیوان خسروانی و ماه منیر جهانبانی بیش از گذشته مورد استقبال خاندان پهلوی به خصوص فرح دیبا قرار گرفت و در این راستا تعدادی لباس با مشخصات هنرهای اصیل ایرانی طراحی و تولید گردید که فرح دیبا در بسیاری از سفرهای رسمی به استانها و کشورهای دیگر و همچنین در هنگام حضور میهمانان خارجی در ایران از این گونه لباسها که معرف سبک و سلیقه ایرانی بود استفاده کرد.

در موزه پوشاک سلطنتی سعدآباد در حال حاضر تعداد چهار دست از لباسهای فرح دیبا مربوط به دهه ۵۰ در معرض نمایش می باشند که از تکنیکهای چاپ کلاکه ای در طراحی آنها استفاده شده است.

تصویر لباس شماره ۱

لباس شماره ۱ متشکل از یک پیراهن و کت است که تکنیک اجرا شده در روی آن رنگریزی با پوشاندن واکس و یا موم می باشد ابتدا گلها رنگریزی شده اند سپس با استفاده از واکس روی گلها پوشانده شده و رنگ زمینه به پارچه اضافه شده و در نهایت واکس از روی نقش گلها برداشته شده است.

تصویر لباس شماره ۲

لباس شماره ی ۲ پیراهن بلند نباتی رنگ برش داری است که به نظر پارچه آن ترکیبی از ابریشم و ساتن است، قسمت آستینها به طور کامل با نقوش گیاهی با تکنیک چاپ کلاکه ای (باتیک) به رنگ آبی سرمه ای که با مهر بر روی پارچه نقش بسته است، پوشیده شده است، ضمناً قسمت حاشیه دامن نیز تکرار همان نقش گیاهی روی آستینها می باشد. همان طور که گفته شد تکنیک استفاده شده بر روی این لباس استفاده از مهر برای چاپ بوده است. لباس در دهه ۵۰ و به مناسبت جشنهای ۲۵۰۰ ساله و با الهام گرفته شدن از چاپ کلاکه ای اسکو تهیه و طراحی شده است.

تصویر لباس شماره ی ۳

لباس شماره ی ۳ یک پیراهن ابریشمی با آستینهای کوتاه و یک دستمال سراسر است، قد پیراهن تا پایین زانو است و دامن پیراهن به سمت پایین به شکل کلوش است که دارای چند پيله است و دو ساسون طولی روی پیراهن دیده می شود، زمینه پیراهن به رنگ بنفش رنگ آمیزی شده است که بر روی آن طرحهایی به رنگ سرخابی و طوسی با تم بنفش کمرنگ تر از رنگ زمینه پارچه خودنمایی می کند، تکنیک اجرا شده در روی آن رنگرزی با پوشاندن واکس و یا موم می باشد ابتدا گلها رنگرزی شده اند سپس با استفاده از واکس روی گلها پوشانده شده و رنگ زمینه به پارچه اضافه شده و در نهایت واکس از روی نقش گلها برداشته شده است.

تصویر لباس شماره ی ۴

لباس شماره ی چهار: یک پیراهن رسمی آستین کوتاه از ترکیب دو پارچه ساتن و ابریشم می باشد، بخش اصلی پیراهن از پارچه ساتن مشکی است که در دو طرف پهلوی آن پارچه ابریشمی با چاپ کلاکه ای با رنگهای سفید، آبی فیروزه ای و سرمه ای دیده می شود.، تکنیک اجرا شده در روی این لباس نیز مانند نمونه ی اول و سوم، رنگرزی با پوشاندن پارچه با واکس و یا موم می باشد. فرح دیبا از این لباس در دیدارهای رسمی و بازدیدهای استانی خود استفاده نموده است.

نمونه های موجود از بعد از انقلاب اسلامی در موزه ی پوشاک سلطنتی:

در حال حاضر در بخش نمایش پوشاک اقوام سه عدد روسری ابریشمی به شکل قاب شده از کارهای استاد حسین کلاچی گنجینه با تکنیک چاپ باتیک یا چاپ کلاکه ای در معرض نمایش می باشد.

حسین کلاچی گنجینه (۱۲۹۶، گنجه - ۳۱ فروردین ۱۳۹۰، تهران) معروف به حسین گنجینه بنیان گذار چاپ سیلک اسکرین و باتیک یا چاپ کلاکه ای در ایران بود.

وی بنیان‌گذار و پدر چاپ باتیک (نوعی تکنیک چاپ روی پارچه) و همچنین چاپ سیلک اسکرین در ایران شناخته می‌شود. او عضو پیوسته فرهنگستان هنر، سازمان میراث فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بود و نزدیک به ۴ دهه در دانشگاه‌های تهران، الزهرا، سوره، جهاد دانشگاهی و دیگر مراکز آموزش عالی تدریس کرد. وی برای توسعه چاپ‌های دستی در ایران زحمات بسیاری متحمل شد و عمری را صرف پژوهش و آموزش در این زمینه کرد. او با برگزاری کارگاه‌های تولیدی و آموزشی در بسیاری از شهرهای ایران و دیگر کشورها، هنرش را نه تنها به مردم ایران، بلکه به سراسر دنیا عرضه نمود.

مجموعه فراموشی، یخ‌ساز عسکری